

TSK. İÇ HİZMET KANUNU¹

Madde 43 - Türk Silâhlı Kuvvetleri her türlü siyasi tesir ve düşüncelerin dışında ve üstündedir. Bundan ötürü Silâhlı Kuvvetler mensuplarının siyasi parti veya derneklere girmeleri bunların siyasi faaliyetleri ile münasebette bulunmaları, her türlü siyasi gösteri, toplantı işlerine karışmaları ve bu maksatla nutuk ve beyanat vermeleri ve yazı yazmaları yasaktır.

Silâhlı Kuvvetler mensupları Milli Savunma Bakanlığınca adları yayınlanan ve siyasi olmıyan cemiyetler ile spor kulüplerinin faal olmıyan üyeliklerine girebilirler. Girenler durumlarını en kısa zamanda Milli Savunma Bakanlığına bildirmeye mecburdurlar.

(Ek: 15.2.1966 - 725S.Kn.; Mülga: 23.7.1999 - 4418 S.Kn.)

Silâhlı Kuvvetler mensuplarının kendi kıta, karargâh ve kurumları içinde amatör askeri spor kulüpleri kurmaları ve bu kulüplerde faaliyette bulunmaları caizdir.

Bu kulüplerin kurulmaları, faaliyet ve murakabeleri Milli Savunma Bakanlığınca hazırlanacak hususi talimat hükümlerine göre olur.

(Ek fıkralar: 28.6.1983 - 1861 S.Kn):

Silâhlı Kuvvetler mensupları kanunla kurulan meslek kuruluşlarına üye olamaz ve organlarında görev alamazlar. Ancak üye olamamaları kanunlarda belirtilen diğer kayıt ve şartlara uymak kaydıyla meslekleriyle ilgili görevlerde çalışmalarına, mesleki hizmetleri yürütmelerine, yetkilerini kullanmalarına, mesleki eğitim ve öğretim yaptırılmalarına, kurum âmirlerinin izniyle kuruluşun bilimsel çalışmalarına katılmalarına, meslek kural ve koşullarına uymak yükümlülüklerine, haklarında disiplin cezası uygulanmasına, özel kanunların öngördüğü kayıtlarla mesleklerini serbestçe icra etmelerine, resmi veya özel bir görev almalarına engel teşkil etmez.

Belli bir meslek veya sanatın icra edilebilmesi için meslek kuruluşlarına üye olmayı zorunlu kılan kanun hükümleri Silâhlı Kuvvetler mensupları hakkında uygulanmaz.

Askerlik yükümlülüğünü yerine getirmekte olan yedek subaylar ile er ve erbaşların üyelikleri, askerlik hizmetleri süresince askıda kalır. Bu hal ilgililerin

¹ ÖNEMLİ NOT: Bu Sayfada yer alan açıklamalardan alıntı yapmak için, alıntı yapılan yazıya şu ibare eklenmelidir : "En son içtihatlı, notlu, açıklamalı, ek ve örnekli Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ve Yönetmeliği, Askeri Ceza Kanunu, Disiplin Mahkemeleri Kanunu, Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 645 s., Ankara 2010, 1. Baskı" isimli Kitaptan alıntı yapılan ve askerihukuk.net isimli web sitesine konulan bu dosya ve açıklamaların tüm hakları anılan kitabın yazarı (E.) Hak.Alb. Orhan ÇELEN'e aittir." Bu ibare eklenmek şartıyla, buradaki dosyalardan Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa uygun kısa alıntılar yapılabilir, ancak yazarının izni olmaksızın açıklama ve dosyanın tamamı başka bir mecraya kopyalanamaz veya başka yerde yayınlanamaz.

aidat ödeme ve kanunlardan doğan diğer mesleki yükümlülüklerini ve haklarını ortadan kaldırmaz.

AÇIKLAMA:

Türk Silahlı Kuvvetleri her türlü siyasi tesir ve düşüncelerin dışında ve üstünde tutulmalıdır. Askerlik, kendi ülküsünden doğan, kendisine has manevi değerlere sahip başlıbaşına bir meslektir. Bundan ötürü Silahlı Kuvvetler mensuplarının hükümet tarafından tasdikli veya tasdiksiz siyasi parti ve derneklere girmeleri ve bunların siyasi faaliyetleriyle münasebette bulunmaları ve her türlü siyasi gösteri, toplantı ve seçim işlerine karışmaları ve bu maksatla nutuk, beyanat vermeleri ve makale yazmaları yasaktır(Bkz: İç Hz.Yönt. 124). Bu tür fiiller, As.C.K.nun 148 nci, 477 sayılı Dis.Mah.K.nun 60 ncı maddesiyle cezai müeyyide altına alınmıştır.

Silahlı Kuvvetler mensupları Milli Savunma Bakanlığınca yayınlanan listede adları yazılı siyasi olmayan dernekler ile spor kulüplerinin faal olmayan üyeliklerine girebilirler. Girenler ve çıkanlar M.S.B.lığına bildirmek üzere yedi gün içinde en yakın amire yazı ile bildirmeye mecburdur. Milli Savunma Bakanlığınca yayımlanan listede olmayan dernek ve kulüplere girmek ise yasaktır(Bkz: İç Hz.Yönt. 125).

Silahlı Kuvvetler mensuplarının kendi kıta ve kurumları içinde amatör spor kulüpleri kurmaları ve kulüplerde faaliyette bulunmaları yasak değildir. Öte yandan profesyonel sporcular İç Hz.K.nun askeri hizmetlere değinen hükümleri saklı kalmak kaydıyla hafta ve resmi tatil günleriyle izinli buldukları günler sivil kulüplerde her çeşit müsabaka ve antremanlara katılabilecekleri hakkında bkz: (İç Hz.Yönt. 125).

Silahlı Kuvvetler mensupları kanunla kurulan meslek kuruluşlarına üye olamaz ve organlarında görev alamaz, aksine davranış cezayı gerektirir. Öte yandan, Milli Savunma Bakanlığınca yayımlanan listede adı bulunmayan derneklere veya spor kulüplerinin faal üyeliklerine girenler cezalandırılırlar (Bkz: Dis.Mah.K. 60). Ancak kanunlarda belirtilen kayıt ve şartlara uymak kaydıyla meslekleriyle ilgili görevlerde çalışmaları, mesleki hizmetleri yürütmeleri, yetkilerini kullanmaları,

mesleki eğitim ve öğretim yaptırılmaları, kurum amirlerinin izniyle kuruluşun bilimsel çalışmalarına katılmaları mümkündür. Ayrıca üye olamama durumu, meslek kural ve koşullarına uymak yükümlülüklerine, haklarında disiplin cezası uygulanmasına, özel kanunların öngördüğü kayıtlarla mesleklerini serbestçe icra etmelerine, resmi veya özel bir görev almalarına engel teşkil etmez.

AS. YARGITAY KARARLARI:

* Yedek subay olan sanığın, ... Partisinin Erzincan İlçe Merkezinde yapılan olağanüstü kongresine takma ad ile iştirak ederek, kongre başkanlığınca üyelere misafir üye olarak takdim edilmesinden sonra kongrenin devamı müddetince faal üyeler gibi hareket ettiği, siyasi mahiyette konuşmalar yaptığı, tenkit ve telkinlerde bulunduğu anlaşıldığına göre, As.C.K.nun 148/A inci maddesine uyan şekilde suç işlediğinin kabulünde isabet vardır(As.Yrg.1.D., 2.6.1970, E.305, K.303).

* Astsubay olan sanıkların (üçkişi) ... Parti Sivas İl Teşkilatı'nca Emek Düşün Salonu'nda düzenlenen "Demokrasi ve Birlik Gecesi"ne parti amblemini taşıyan bilet almak suretiyle girdikleri ve salonda partiye ait görüş ve sloganları görmelerine rağmen salonu terketmedikleri, adı geçen siyasi parti başkanının yaptığı konuşmayı dinledikleri, 1 Mayıs Marşına ayakta saygı gösterdikleri ve toplantı sonuna kadar salonda kaldıkları sabit olduğuna göre, As.C.K.nun 148 inci maddesi ile mahkumiyetlerine dair hükümde isabet görülmüştür(As.Yrg.3.D., 13.2.1990, E.98, K.85).

Konser olarak düzenlenen bir toplantıda, sanığın bir görevli gibi yakasına kart takıp faaliyet gösterdiği bir an kabul edilse ve toplantı, konser ağırlıklı olmakla beraber kısmen siyasi bir havaya bürünse dahi askeri kişi olan sanık yönünden eylem bir disiplin tecavüzünden öteye gitmez ve yüklenen suç maddi ve manevi öğeleri açısından oluşmaz. Sanığın konseri yarım bırakıp orayı terketmemiş olması da esasen siyasi bir toplantı niteliği ve özelliği bulunmayan toplantıya katılmak suçunu oluşturmaz ve kastın da bu yönde olduğunu ortaya koymaz..(As.Yrg.2.D., 15.1.1997, E.12, K.9)

AS. YÜK. İDARE MAH. KARARLARI:

* Davacı, .. Hv.Ulş.Üs.K.lığında Hv.İs.Yzb. rütbesile görev yapmakta iken Subay Sicil Yönetmeliğinin 99 ncu maddesinin (e) fıkrası gereğince, ve aynı yönetmeliğin 100 ncü maddesinin verdiği yetkiye istinaden ilgili kuvvet komutanı ve Genelkurmay Başkanı tarafından düzenlenen "Silahlı Kuvvetlerde kalması uygun değildir" kesin hükümlü sicil üzerine 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı kanununun 39/e maddesine tevfikan disiplinsizlikten emekliye sevk edilmiştir...

* Davacının şahsi işlem dosyası incelendiğinde; THKP. adlı Marksist-Leninist cemiyete girmek, bu cemiyete mensup bazı sanıkları saklamak, T.C. Anayasasını tebdil, tağyir ve ilgaya cebren teşebbüs etmek suçlarından Sıkıyönetim Askeri

Mahkemelerince yargılanan ve ağır cezalara çarptırılan bazı sanıklarla temas halinde bulunduğunu gösteren yeterli ve geçerli belgenin siciline eklendiği görülmüştür.

Davacının bu tutumu ile yasa dışı görüşleri benimsediğine kanaat getirilerek hakkında Subay Sicil Yönetmeliğinin 100 ncü maddesinin verdiği yetkiye istinaden ilgili komutanlıklarca düzenlenen sicilde yetki, sebep, şekil, konu ve maksat yönlerinden kanuna ve mevzuata aykırı bir cihet bulunmamakla, kanuni mesnetten yoksun bulunan davanın reddine karar verildi(AYİM.Drl.Krl., 22.3.1974, E.36, K.163).

* Mahalli idareler ara seçimine katılmak üzere emeklilik isteminde bulunan ve bu istemi idarece kabul edildiğinden, yolluğunu alarak birliği ile ilişkisini kesen ve iki ay süreyle muayenehanesinde serbest meslek icra eden davacıya, emeklilik onayının gecikmesi dolayısıyla açıkta geçen sürelerle ilişkin görev aylıklarının ödenmesi mümkün değildir(AYİM.1.D., 9.11.1991, E.1993/292, K.1993/989).

* Yetersiz bilgi ve bulgulara dayanan güvenlik soruşturmasına göre yasadışı irticai görüşleri benimsediği gerekçesiyle Harp Okulundan çıkartılan davacı hakkında tesis edilen işlem hukuka aykırılıkla sakatlanmış bulunmaktadır. (AYİM.2.D., 20.1.1993, E.1992/105, K.1993/78).

* Tutum ve davranışları ile yasadışı irticai bölücü görüşü benimsediği anlaşılan davacının, Astsubay Hazırlama Okulundan çıkarılması hukuka uyarlıdır(AYİM.2.D., 17.11.1993, E.1993/243, K.1993/525).

* Örgüt üyesi olup yasadışı faaliyetlerde bulunduğu tesbit edilen kardeşi nedeniyle güvenlik soruşturması olumsuz sonuçlandığından astsubay sınıf okulundan çıkarılan davacı hakkında tesis edilen işlemde hukuka aykırı bir yön bulunmamaktadır(AYİM.2.D., 13.12.1995, E.1995/505, K.1995/1009).

* Yapılan müteaddit uyarılara rağmen türban giyen ve tesettürlü olan eşinin bu durumunu düzeltmemek suretiyle yasadışı irticai ve ideolojik görüşleri benimsediği anlaşılan davacı uzman jandarma çavuş hakkında tesis edilen disiplinsizlik nedeniyle ayırma işleminde hukuka aykırılık yoktur(AYİM.1.D., 22.2.2000, E.1999/754, K.2000/205).